

GEMEENTE BOEKEL

Nummer 2021/04

MEMO

Aan : De raads- en burgerleden
Van : College van Burgemeester en Wethouders
Betreft: : Ontwikkelingen op het gebied van de jeugdbescherming en jeugdreclassering
Datum : 12 januari 2021

Geachte raads- en burgerleden,

Met deze memo informeren wij u over een aantal ontwikkelingen op het gebied van de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Jeugdbescherming en jeugdreclassering

Als ouders niet in staat blijken hun kind een gezonde en veilige opvoeding te bieden en vrijwillige hulp afwijzen, kan een kinderrechter een jeugdbeschermingsmaatregel opleggen. De meest ingezette jeugdbeschermingsmaatregel is het beperken van het gezag door het onder toezicht stellen van de minderjarige door de kinderrechter van een gecertificeerde instelling. Andere maatregelen zijn beëindiging van het gezag of een voogdijmaatregel.

Jeugdreclassering voert begeleiding en controle uit als een jeugdige van 12 jaar of ouder een strafbaar feit pleegt. In de praktijk bestaat jeugdreclassering uit een combinatie van intensieve hulp aan en toezicht op een jongere.

De gedwongen hulp is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor de uitvoering hebben wij dan ook contracten afgesloten met gecertificeerde instellingen (GI's), de uitvoerders van de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Inleiding

In 2018 en 2019 hebben de vijf Brabantse regio's (Hart van Brabant, West Brabant West, West Brabant Oost, Zuidoost-Brabant en Noordoost-Brabant) een gezamenlijk traject gelopen wat heeft geleid tot gezamenlijk optrekken bij de contractering van de gecertificeerde instellingen. Medio 2019 heeft dat geresulteerd in een gezamenlijke aanbesteding. Uit deze aanbesteding kwam voor onze regio Noordoost-Brabant een contract met drie GI's, Leger des Heils, William Schrikker Stichting en Jeugdbescherming Brabant (JBB), voor de producten Jeugdbescherming en Jeugdreclassering. Andere regio's hebben ook contracten met Briedis (niet in Noordoost en Zuidoost-Brabant) en Jeugd Veilig Verder (alleen in Zuidoost-Brabant).

Aanleiding

De situatie bij de gecertificeerde instellingen, de uitvoerders van de jeugdbescherming en jeugdreclassering, is de afgelopen tijd in het nieuws geweest, met name over het signaal dat zij financieel onder druk staan. Ook in Noord-Brabant zien we dit terug. Daarnaast ontvangen kinderen niet altijd snel genoeg de juiste hulp en ondersteuning. Daarom willen wij u informeren over de ontwikkelingen.

Passende hulp en ondersteuning

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: de inspecties) hebben recent een voortgangsrapportage¹ uitgebracht in navolging van het rapport 'Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd'² uit het jaar 2019. In 2019 oordeelden de inspecties dat de wijze waarop jeugdbescherming en jeugdreclassering op dat moment werd uitgevoerd niet acceptabel was. De door rechters uitgesproken maatregelen werden niet onmiddellijk uitgevoerd en de noodzakelijke hulp voor deze kwetsbare kinderen en hun ouders was niet altijd direct beschikbaar. De inspecties constateerden daarbij structurele problemen die ertoe leidden dat de jeugdbeschermingsketen maximaal onder druk stond. In de voortgangsrapportage zijn de nieuwe bevindingen van inspecties opgenomen. Zij geven daarin aan dat een positieve beweging is ingezet, maar dat dit niet heeft geleid tot verbeteringen op de korte termijn. De inspecties vinden daarom een doorbraak noodzakelijk om de acute, ernstige situaties in de beschikbaarheid van jeugdbeschermers en passende jeugdhulp op te lossen.

Naar aanleiding van deze signalen zijn door de 5 jeugdhulpregio's samen een aantal acties ondernomen. Vanuit de constatering van de inspecties hebben wij allereerst aanvullende kwaliteitseisen gesteld voor een betere kwaliteit van dienstverlening binnen het aanbestedingstraject voor jeugdbescherming en jeugdreclassering. Ook zijn er verbeterplannen met betrekking tot de dienstverlening opgesteld. En recent hebben wij naar aanleiding van de voortgangsrapportage van de inspecties een aanvullend actieplan vastgesteld. Daarin staan de concrete stappen die wij samen met de GI's, de gemeentelijke toegangen, het regionaal expertiseteam en de jeugdhulpaanbieders zetten om in een periode van drie maanden een doorbraak te realiseren en te komen tot de inzet van passende zorg en ondersteuning voor de meest kwetsbare jeugdigen. De inspecties gaan medio februari na of voldoende voortgang is geboekt.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/10/15/tk-bijlage-voortgangsrapportage-igj-en-ijenv-kwetsbare-kinderen-onvoldoende-beschermd>

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/11/07/kwetsbare-kinderen-onvoldoende-beschermd>

Passende hulp en ondersteuning in de regio Noordoost-Brabant :

Hieronder staat de situatie weergegeven voor onze regio en de gemeente Boekel

Regio Noordoost-Brabant

Door de drie GI's zijn begin december 73 casussen doorgegeven waar kinderen en gezinnen langer dan 3 maanden wachten op de hulp welke door de GI noodzakelijk wordt geacht.

Een directe nadere analyse van deze casussen had als resultaat dat er in ongeveer de helft van deze casussen reeds hulp was ingezet of de hulp gevonden kan worden buiten de gespecialiseerde jeugdzorg. Voor 38 casussen wordt nu, in overleg met de betreffende aanbieders en met de betrokken voogden en gezinsvoogden een oplossing gezocht. Daarbij worden verschillende experts en expert-teams ingezet. De belangrijkste vragen betreffen :

1. Hulpverlening door de GGZ
2. Gezinshuis
3. Logeeropvang / weekendopvang / vakantieopvang
4. Hulp bij complexe scheidingen

In verreweg de meeste gevallen is de zorg nog niet ingezet omdat de jeugdige op een wachtlijst staat. Dat probleem is niet steeds direct op hele korte termijn vanuit de gemeenten op te lossen, onder meer omdat het niet altijd gaat om financieringsproblemen. Zo vergt de plaatsing in een gezinshuis een hele zorgvuldige matching (niet elk kind kan overal geplaatst worden) en is er een tekort aan plaatsen. Het aantal plaatsen wordt in 2021 uitgebreid, maar het kost tijd en moeite om geschikte gezinshuisouders te vinden en dus die extra plaatsen operationeel te krijgen. Waar het gaat om hulpverlening bij scheiding en omgang kampen gecontracteerde aanbieders met een tekort aan medewerkers die deze hulpverlening uitvoeren. Ook daar is op korte termijn niet direct een oplossing voor.

Wachtlijsten in andere sectoren zullen wellicht in 2021, wanneer de regio overgaat op een andere financieringsvorm, minder aan de orde zijn. We verwachten op termijn daarmee een meer structurele oplossing te hebben voor de wachtlijsten.

Wanneer de resultaten van de activiteiten die nu worden ingezet bekend zijn en duidelijk is welke casussen hiermee verder gebracht zijn zal er waarschijnlijk nog een aantal casussen overblijven. Op basis hiervan, gaan we begin 2021 na of de gemeenten met zorgaanbieders nog andere, onorthodoxe oplossingen kunnen bedenken. Wellicht kunnen we daarvoor ook gebruik maken van het landelijke ondersteuningsteam.

Gemeente Boekel

Wij hebben geen signalen ontvangen van de GI's dat er casussen van kinderen uit de gemeente Boekel behoren tot de 73 casussen waar kinderen langer dan 3 maanden moeten wachten op hulp. Maar vanwege de privacy gevoeligheid van dit onderwerp kan het zijn dat dit wel het geval is.

Op peildatum 1 januari 2021 telt de gemeente Boekel 16 actieve indicaties voor jeugdbescherming. Waarvan één onder toezichtstelling korter dan 1 jaar, 12 indicaties voor onder toezichtstelling langer dan 1 jaar en 3 voor voogdij. Voor al deze jeugdbeschermingsmaatregelen geldt dat deze uitgevoerd wordt door gecertificeerde instelling Jeugdbescherming Brabant (JBB). Voor jeugdreclassering zijn er op het moment geen actieve indicaties.

Kostprijsonderzoek en onderzoek bedrijfsvoering

Met ingang van 1 januari 2020 hebben de jeugdhulpregio's met de 5 genoemde GI's nieuwe contracten gesloten. Onderdeel van de afspraken met de GI's is het uitvoeren van onderzoek naar de kostprijs om te komen tot een reëel tarief. Dit kostprijsonderzoek is in 2020 uitgevoerd door het adviesbureau SIRA Consulting, maar heeft helaas nog niet tot bruikbare uitkomsten geleid. Tijdens het onderzoek bleek namelijk dat er een gebrek is aan beschikbaarheid van valide data bij de GI's. Het onderzoek geeft daarmee onvoldoende basis om de tarieven vast te kunnen stellen. Om toch tot uitsluitel te komen is met de Jeugdautoriteit besproken om samen de omissies uit het onderzoek in te vullen en op basis daarvan de definitieve tarieven vanaf het jaar 2020 vast te stellen. In de tussentijd hanteren wij de tarieven en de afspraken over indexatie zoals wij deze bij de aanbesteding hebben gesteld.

Daarnaast heeft in 2020 een onderzoek plaatsgevonden naar de financiële situatie van gecertificeerde instelling Jeugdbescherming Brabant (JBB) naar aanleiding van een verzoek van JBB aan de gemeenten om extra financiële middelen. Recent heeft het door JBB en de jeugdhulpregio's gezamenlijk geselecteerde bureau Deloitte het onderzoek afgerond. Vervolgens heeft JBB op basis van de uitkomsten bij ons een verbeterplan ingediend. Wij moeten echter concluderen dat dit plan nog onvoldoende waarborg geeft dat JBB tot een duurzame bedrijfsvoering gaat komen. Er blijft een te groot risico op financiële knelpunten en een aanvullend beroep op extra middelen vanuit de gemeenten. Om deze reden wordt JBB verzocht een transformatiemanager aan te stellen die zorg gaat dragen voor een sluitend plan. Een financieel expert vanuit de gemeenten wordt hierbij als adviseur betrokken. Ook de Jeugdautoriteit wordt hierop aangesloten. Voor het voorkomen van eventuele liquiditeitsproblemen en daarmee knelpunten in de zorgcontinuïteit op de korte termijn worden door de regio's nadere afspraken gemaakt met JBB over bevoorschotting danwel voorafbetaling bij de uitvoering van een kindbeschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel.

Tot Slot

Wij streven er steeds naar om samen met de GI's te komen tot een aanpak die duurzaam effectief is en waarbij de kwaliteit van de ondersteuning aan ouders en jeugdigen gewaarborgd blijft. De genoemde onderzoeken zijn ondersteunend in het zicht krijgen op de randvoorwaarden voor de instellingen om hun bijdrage daarin te kunnen leveren. In zijn algemeenheid kunnen wij alvast stellen dat er een spanningsveld aanwezig is tussen het realiseren van onze doelen en de (financiële) mogelijkheden van de instellingen hierin. Wij voeren daarom intensief overleg met diverse partijen, waaronder ook de Jeugdautoriteit, om gezamenlijk tot goede randvoorwaarden te komen. Wij houden u op de hoogte van de ontwikkelingen hierin.

Met vriendelijke groet,

College van Burgemeester en Wethouders